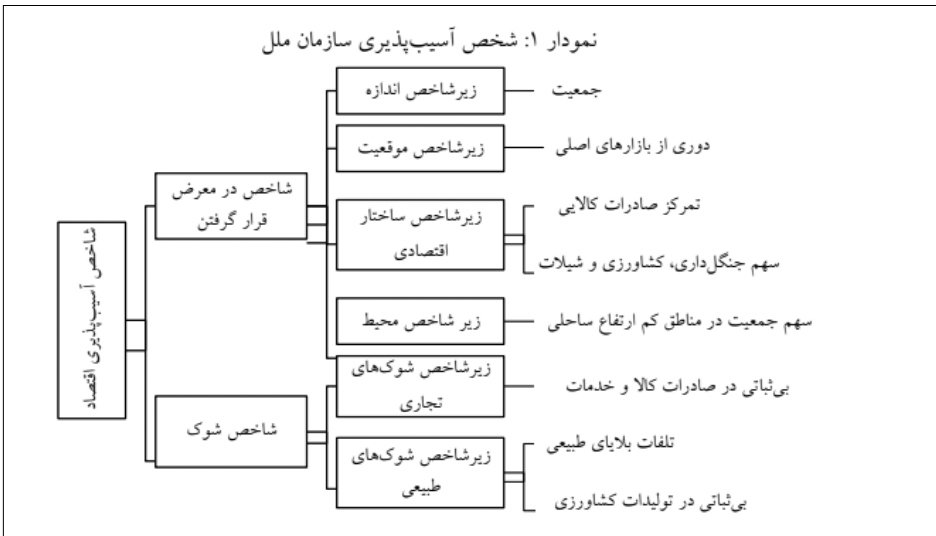

شاخص	زیرمعیار	معیار اصلی
املاک و مستغلات، منابع پولی، سرمایه گذاری‌ها، موجودی کالا، حقوق و دستمزد دارایی‌های عمومی، مایحتاج زندگی	دارایی	سرمایه اقتصادی
ظرفیت تولید، وضعیت کسب و کار، تجهیزات و تکنولوژی، زمین‌های تجارت و بازرگانی، پتانسیل‌های اقتصادی، دسترسی به بازار	زیرساخت اقتصادی	
نوع معیشت، بیکاری، اقتصاد جنسیتی، درآمد فردی، درآمد گروهی، فعالیت‌های گروهی اقتصادی، رشد اقتصادی، چشم‌انداز اقتصادی، بهره‌وری اقتصادی، کارآفرینی	فعالیت‌های اقتصادی	زیست اقتصادی
تورم، قدرت خرید، میزان بدهی، احساس رضایت اقتصادی، امنیت اقتصادی، نرخ ارز، نقدینگی، مصرف‌گرایی، سلامت اقتصادی، فقر، توزیع درآمد	رفاه اقتصادی	

جدول ۱
شاخص‌هایی که برای فهم میزان سرمایه اجتماعی جامعه در حوزه اقتصادی وجود دارد

جدول ۲
شاخص‌های سازمان ملل در خصوص آسیب‌پذیری جامعه

شوکی که خارج از کنترل ما باشد. به همین دلیل توجه به مواردی که اقتصاد داخلی را از آسیب‌پذیری می‌رهاند، ضروری به نظر می‌رسد.

شاخص‌های تاب‌آوری جامعه

در آسیب‌شناسی یک موضوع، خصوصاً موضوعاتی که نمود عینی آن مشخص نیست، مشخص کردن تعریف مفهوم مورد نظر بسیار مهم است. در مورد تاب‌آوری یا سرمایه تاب‌آوری یک جامعه می‌تواند سطوح متفاوتی داشته باشد. به طور مثال در بحث تاب‌آوری اجتماعی میزان اعتماد، حس تعلق، مشارکت، مسئولیت و همبستگی اجتماعی مردم می‌تواند تعیین‌کننده این باشد که آن جامعه در التهاب‌های اجتماعی چه واکنشی از خود نشان می‌دهد.

در سطح اقتصادی نیز شاخص‌های متفاوتی از سوی پژوهشگران این حوزه معرفی شده است. به طور مثال در مقاله پژوهشی «شناسایی، طبقه‌بندی و اولویت‌بندی معیارها و شاخص‌های تاب‌آوری اجتماعی در کشور»^۱ شاخص‌های اقتصادی طبق جدول شماره یک به دو دسته اصلی سرمایه اقتصادی که مربوط به سیاست‌های کلان و زیرساخت‌ها است و زیست اقتصادی که رابطه تنگاتنگی با زندگی مردم دارد، طبقه‌بندی شده است. به طور کلی با توجه به پژوهش‌های این حوزه می‌توان گفت مهم‌ترین شاخص‌های اقتصادی تاب‌آوری شامل: میزان تولید ناخالص داخلی، ثبات اقتصاد کلان، سلامت بخش

تاب‌آوری به چه معنا است؟

مفهوم علمی تاب‌آوری به عوامل محافظتی که افراد، جوامع و سیستم‌ها را قادر می‌سازد تا اثرات شوک را کاهش داده و امکان بازیابی عملکرد را فراهم آورند تعریف می‌شود. تاب‌آوری در یک جامعه موجب می‌شود پیامدهای ناشی از شکست کاهش یابد، آسیب و پیامدهای منفی اقتصادی و اجتماعی به کمترین میزان برسد و همچنین زمان مورد نیاز برای برگشت به سطح عملکرد عادی نیز کاهش یابد. این موارد نتایج پایداری یک سیستم یا اکوسیستم است. برای تاب‌آوری، شاخص‌های اندازه‌گیری و سنجش متفاوتی در نظر گرفته‌اند. به طور مثال مهاجرت و جابه‌جایی قابل توجه جمعیت را اغلب نشانه‌ای از شکست تاب‌آوری اجتماعی می‌دانند. زیرا مهاجرت اغلب بر زیرساخت‌های اجتماعی هر جامعه اثر منفی می‌گذارد.

اقتصاد ایران در راه رسیدن به اهداف سند چشم‌انداز با دو دسته مانع روبه‌رو بوده که طی سال‌های اخیر تاب‌آوری جامعه را کاهش داده است. دسته اول مخاطرات و بحران‌های بین‌المللی و تحریم‌های اقتصادی و از سوی دیگر مشکلات ساختاری و فرایندی داخلی اقتصاد ایران از جمله وابستگی به درآمدهای شکننده نفتی، نامناسب بودن فضای کسب و کار، بیکاری، رکود و تورم اقتصادی و مواردی از این قبیل است. مخاطرات بین‌المللی معمولاً قابل پیش‌بینی و کنترل نیستند. سیاست‌های داخلی و تاب‌آوری اقتصاد در سطح داخلی می‌تواند آثار منفی